

EUROPSKI PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument s plenarne sjednice

A7-0114/2014

17.2.2014

IZVJEŠĆE

o pristojbama na privatno umnožavanje
(2013/2114(INI))

Odbor za pravna pitanja

Izvjestiteljica: Françoise Castex

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU.....	10

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o pristojbama na privatno umnožavanje (2013/2114(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Direktivu 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenih aspekata autorskih prava i srodnih prava na području informacijskog društva¹,
 - uzimajući u obzir prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o kolektivnom upravljanju autorskim i srodnim pravima i izdavanju dozvola važećih u više zemalja za internetsko korištenje glazbenim djelima na unutarnjem tržištu (COM(2012)0372) i priloženu ocjenu učinka,
 - uzimajući u obzir članke 4., 6., 114. i 118. Ugovora u funkcioniranju Europske unije (UFEU),
 - uzimajući u obzir presude Suda Europske unije, i to u predmetima C-467/08, Padawan protiv SGAE [2010] ECR I-10055 od 21. listopada 2010., C-462/09, Stichting de Thuiskopie protiv Opus Supplies Deutschland GmbH i ostali [2011] ECR I-05331 od 16. lipnja 2011., C-277/10 Martin Luksan protiv Petrusa van der Leta (još nije objavljena) od 9. veljače 2012., u spojenim predmetima C-457/11 i C-460/11, VG Wort protiv Kyocera Mita i ostali (još nije objavljena) od 27. lipnja 2013. i C-521/11, Austro Mechana protiv Amazona (još nije objavljena) od 11. srpnja 2013.,
 - uzimajući u obzir Komunikaciju Komisije pod naslovom „Jedinstveno tržište prava intelektualnog vlasništva. Ojačati kreativnost i inovacije kako bi se Euromogućio gospodarski rast, kvalitetna radna mjesta te prvorazredni proizvodi i usluge” (COM)(2011)0287 od 24. svibnja 2011.,
 - uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 18. prosinca 2012. o sadržaju na jedinstvenom digitalnom tržištu (COM(2012)0789),
 - uzimajući u obzir preporuke Antónija Vitorina od 31. siječnja 2013. koje su rezultat postupka posredovanja o pristojbama na privatno umnožavanje i reprodukciju,
 - uzimajući u obzir radni dokument Odbora za pravna pitanja „Autorska prava u glazbenom i audiovizualnom sektoru”, odobren 29. lipnja 2011.,
 - uzimajući u obzir članak 48. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za pravna pitanja (A7-0114/2014),
- A. budući da kultura i stvaralaštvo predstavljaju temelj prošlog i sadašnjeg europskog identiteta i da će u budućnosti imati ključnu ulogu u gospodarskom i društvenom razvoju Europske unije;

¹ SL L 167, 22.6.2001., str. 10.

- B. budući da su kultura i stvaralaštvo sastavnica digitalnog gospodarstva i da izražavanje visokokvalitetnog i svakodnevnog kulturnog sadržaja ovisi o jednakom pristupu digitalnom rastu Europe te da iz konzultacija proizlazi da europsko digitalno tržište još ne ispunjava očekivanja u pogledu učinkovite distribucije, pravedne naknade za stvaratelje i poštene i učinkovite raspodjele prihoda općenito u kulturnom sektoru te je za rješavanje tih problema potrebna akcija na razini EU-a;
- C. budući da digitalizacija ima ogroman učinak na način izražavanja, distribucije i razvoja kulturnih identiteta i budući da manje prepreke sudjelovanju i pojava novih distribucijskih kanala olakšavaju pristup kreativnim djelima i kulturi, poboljšavaju protok, otkrivanje i ponovno otkrivanje kulture i umjetničkog stvaralaštva u cijelom svijetu te otvaraju mogućnosti za stvaratelje i umjetnike te da se time iznimno povećavaju tržišne mogućnosti za nove usluge i poduzeća;
- D. budući da i u digitalnom dobu mora postojati pravo autora na zaštitu njegovog kreativnog djela i pravo na primjerenu naknadu;
- E. budući da je privatno digitalno umnožavanje, uvjetovano tehničkim napretkom, prijenosom na internet i u oblak, dobilo veliku gospodarsku važnost i budući da se postojećim sustavom pristojbi na privatno umnožavanje ne uzima dovoljno u obzir razvoj u digitalnom dobu; budući da trenutačno na tom području ne postoji alternativni model koji vlasnicima prava jamči prikladnu naknadu i istodobno omogućuje privatno umnožavanje; budući da je ipak potrebno provesti raspravu u cilju ažuriranja mehanizma za privatno umnožavanje kako bi on bio učinkovitiji i kako bi se njime u većoj mjeri poštovao tehnološki napredak;
- F. budući da se Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća o kolektivnom upravljanju autorskim i srodnim pravima te izdavanju dozvola važećih u više zemalja za internetsko korištenje glazbenim djelima na unutarnjem tržištu, koju su Parlament i Vijeće usvojili 4. veljače 2014., potkrepljuje činjenica da upravljanje autorskim pravima iziskuje poseban naglasak na transparentnosti tijekova naplaćenih i podijeljenih novčanih naknada koje društva za kolektivno upravljanje isplaćuju nositeljima prava, uključujući za privatno umnožavanje;
- G. budući da se Direktivom 2001/29/EZ ovlašćuje države članice na izuzeće ili ograničenje prava reprodukcije određenih vrsta reprodukcije zvučnih, vizualnih i audiovizualnih proizvoda za privatno korištenje uz pravednu naknadu te potrošačima u državi u kojoj je to ograničenje na snazi dozvoljava slobodno umnožavanje glazbenih i audiovizualnih sadržaja s jednog multimedijskog nosača ili materijala na drugi koliko god žele, bez traženja dozvole vlasnika prava u slučaju da se radi o upotrebi u privatne svrhe; budući da se pristojbe moraju izračunavati na osnovi moguće povrede interesa vlasnika prava činom dotičnog privatnog umnožavanja;
- H. budući da se, prema procjeni Komisije, ukupni iznos pristojbi na privatno umnožavanje naplaćenih u 23 od 28 država članica više nego utrostručio od stupanja na snagu Direktive 2001/29/EZ te da danas iznosi preko 600 milijuna EUR i budući da time predstavlja znatan iznos za umjetnike;
- I. budući da te pristojbe, čiji se ukupni iznos procjenjuje na 1000 milijardi EUR,

predstavljaju tek neznatan udio u prometu koji ostvare proizvođači i uvoznici tradicionalnih i digitalnih nosača i materijala za snimanje;

- J. budući da brojni mobilni priključni uređaji imaju teoretski mogućnost umnožavanja za privatnu upotrebu, ali da se ti priključni uređaji doduše ne upotrebljavaju u tu svrhu; stoga zahtijeva dugoročno vođenje rasprava radi pronalaska učinkovitijeg i suvremenijeg modela koji se možda ne temelji na paušalnoj naknadi za uređaje;
- K. budući da usporedba između cijena materijala koji prodaje država koja primjenjuje pristojbu i zemlje koja je ne primjenjuje jasno pokazuje da pristojbe na privatno umnožavanje nemaju znatan utjecaj na cijenu proizvoda;
- L. uzimajući u obzir brojne tužbe koje su proizvođači i uvoznici tradicionalnih i digitalnih nosača i materijala za snimanje pokrenuli od stupanja na snagu Direktive 2001/29/EZ, i na nacionalnoj i na europskoj razini;
- M. budući da se Direktivom 2001/29/EZ i sudskom praksom Suda Europske unije države članice ne obvezuje na izravno plaćanje vlasnicima prava ukupne pristojbe na privatno umnožavanje i budući da države članice imaju široke diskreocijske ovlasti za odluku o tome da se jedan dio te naknade isplati neizravno;
- N. budući da potrošači plaćaju pristojbu za privatno umnožavanje prilikom kupovine nosača ili usluge snimanja i pohrane i budući da na toj osnovi potrošači imaju pravo znati da pristojba postoji te koliki je njezin iznos; budući da bi iznos pristojbe za privatno umnožavanje trebao odražavati stvarno korištenje te opreme i usluga u svrhu privatnog umnožavanja zvučnih, vizualnih i zvučnovizualnih sadržaja;
- O. budući da cijena nosača i materijala ne varira u odnosu na iznose pristojbe na privatno umnožavanje koji se primjenjuju u Uniji i budući da je slučaj iz Španjolske pokazao da ukidanje naknade na privatno umnožavanje 2012. nije imalo nikakav učinak na cijene nosača i materijala;
- P. budući da se različiti modeli i naplaćeni iznosi pristojbi na privatno umnožavanje međusobno razlikuju, između ostalog u pogledu na učinak na potrošače i jedinstveno tržište; budući da treba uspostaviti europski okvir kako bi se osigurala visoka razina transparentnosti za nositelje prava, proizvođače i uvoznike opreme, potrošače, kao i pružatelje usluga u cijeloj Uniji i budući da bi se u cilju zadržavanja ravnoteže sustava u digitalnom dobu i na jedinstvenom tržištu trebalo modernizirati mehanizme pristojbi u mnogim državama članicama i uspostaviti europski okvir kojim će jamčiti primjena istovjetnih uvjeta na vlasnike prava, potrošače, proizvođače i uvoznike opreme kao i davatelje usluga u cijeloj Uniji;
- Q. budući da mehanizmi oslobođanja i povrata novca za profesionalno korištenje u državama članicama moraju biti učinkoviti; budući da su u nekim državama članicama ti mehanizmi nužni i budući da se sudske odluke donesene u nekim od država članica ne provode uvjek;
- R. budući da je u okviru prodaje i pristupa djelima na internetu praksa izdavanja dozvola dopuna sustavu pristojbi za privatno umnožavanje ;

S. budući da se posebno na području digitalizacije klasični model umnožavanja zamjenjuje takozvanim streaming modelom, kojim se kopije djela zaštićenog autorskim pravima ne pohranjuju na priključni uređaj korisnika i budući da bi zbog toga u tim slučajevima prednost trebali imati modeli izdavanja dozvola;

Dobar sustav koji treba modernizirati i uskladiti

1. ukazuje na to da kulturni sektor osigurava 5 milijuna radnih mjesta i 2,6 % BDP-a EU-a, da je jedan od glavnih pokretača europskog rasta, kao i izvor novih radnih mjesta koja se ne mogu delokalizirati, da potiče inovacije i predstavlja učinkovit način borbe protiv trenutne recesije;
2. podsjeća da bi se zakonom o autorskom pravu trebalo uravnotežiti interes, između ostalog, stvaratelja i potrošača; u tom smislu smatra da bi svi europski potrošači trebali imati pravo na privatno umnožavanje zakonito pribavljenog sadržaja;
3. stoga poziva Komisiju da predstavi zakonski prijedlog revizije Direktive 2001/29/EZ o usklađivanju određenih aspekata autorskih prava i srodnih prava u području informacijskog društva, uključujući odredbu o potpunom usklađivanju iznimaka i ograničenja u vezi s, između ostalog, privatnim umnožavanjem;
4. naglašava da sadašnji fragmentirani sustav autorskih prava treba preoblikovati kako bi se olakšao pristup kulturnom i kreativnom sadržaju te povećao njegov (globalni) optjecaj i to na način da se umjetnicima, stvarateljima, potrošačima, poduzećima i publici omogući da imaju korist od digitalnog razvoja, novih kanala distribucije, novih poslovnih modela i mogućnosti koje oni nude, posebno u vrijeme proračunske štednje;
5. primjećuje da pristojbe na privatno umnožavanje trenutačno predstavljaju znatan izvor prihoda koji ima različitu važnost za različite kategorije vlasnika prava i čija se važnost bitno razlikuje među državama članicama;
6. vjeruje da je sustav privatnog umnožavanja dobar sustav koji osigurava ravnotežu između izuzeća kojim se dopušta umnožavanje za privatnu upotrebu i prava na pravednu naknadu vlasnicima prava te da ga iz tog razloga treba zadržati, posebno u slučajevima kada vlasnici prava nisu u položaju izravno izdati dozvolu za reprodukciju na više uređaja; smatra da kratkoročno gledano ne postoji alternativa tom uravnoteženom sustavu; međutim, ističe da se dugoročno moraju voditi rasprave kako bi se u svjetlu digitalnog i tržišnog razvoja kontinuirano ocjenjivao sustav umnožavanja za privatnu upotrebu i ponašanje korisnika te kako bi se, ako je to moguće, istražile alternative koje ispunjavaju cilj postizanja ravnoteže između izuzeća kojim se korisnicima dopušta umnožavanje i naknada za vlasnike prava;
7. podcrtava da velike razlike u naplati naknada među nacionalnim sustavima, posebice što se tiče vrsta proizvoda na koje se plaćaju pristojbe te visina tih pristojbi mogu imati učinak distorzije na konkurenčiju i mogućnost „forum shoppinga”(traženje najpovoljnijeg sudskog sustava) na unutarnjem tržištu;
8. poziva države članice i Komisiju da prouči važne elemente privatnog umnožavanja, pojam „pravedne naknade”, koja trenutačno nije jasno utvrđena Direktivom 2001/29/EZ, pojam

„štete” koju autor trpi zbog reprodukcije njegova djela bez njegova dopuštenja u svrhu privatnog korištenja, a posebno opću definiciju tih pojmove; poziva Komisiju da ujednači kriterije u pogledu proizvoda na koje se plaća pristojba te da uspostavi opće uvjete za modalitete pregovora oko cjenika za privatno umnožavanje kako bi se uveo transparentan, pravedan i ujednačen sustav za potrošače i stvaratelje;

Za jedinstveno ubiranje sredstava, bolju prepoznatljivost kod potrošača i učinkovitiji povrat sredstava

9. smatra da bi se pristojba na privatno umnožavanje trebala primjenjivati na sve materijale te za privatno umnožavanje i kapacitete pohrane u slučajevima kada se činom privatnog umnožavanja stvaratelju nanosi šteta;
10. naglašava da bi trebalo jasno definirati pojam privatnih kopija za sve materijale i da bi korisnici trebali biti u mogućnosti pristupiti sadržaju zaštićenom autorskim pravom na svim nosačima na temelju jedne uplate; poziva na poštovanje dogovora koji su već na snazi u državama članicama, kao što su iznimke i izuzeća za pristojbe i na njihovo usporedno primjenjivanje na tržištu;
11. smatra da se pristojba na privatno umnožavanje treba naplaćivati na razini proizvođača ili uvoznika; primjećuje da bi prijenos naplate pristojbe na razinu prodavača na malo predstavlja prevelik administrativni teret za mala i srednja distribucijska poduzeća i za organizacije za kolektivno upravljanje autorskim pravima;
12. u slučaju prekograničnih transakcija preporuča da se pristojbe na privatno umnožavanje prikupljaju u državi članici u kojoj krajnji korisnik koji je kupio proizvod boravi, u skladu s gore navedenom presudom u predmetu C-462/09 (Opus);
13. stoga smatra da bi, u cilju isključivanja mogućnosti dvostrukog plaćanja pristojbe prilikom prekograničnih transakcija, pristojbe na privatno umnožavanje za isti proizvod trebala prikupljati organizacija za kolektivno upravljanje u državi članici i da bi pristojbe koje su pogrešno uplaćene u državi članici koja nije država krajnjeg korisnika trebale biti vraćene;
14. zauzima stajalište da bi države članice u kojima se pristojbe naplaćuju ili ubiru trebale pojednostaviti i uskladiti iznose pristojbi;
15. zahtijeva od država članica da pojednostavite postupak utvrđivanja pristojbi sa svim zainteresiranim stranama na pravedan način, kako bi se zajamčila objektivnost;
16. naglašava važnost veće prepoznatljivosti za potrošače uloge sustava privatnog umnožavanja u pogledu financiranja umjetnika i širenja kulture; zagovara države članice i vlasnike prava da pokrenu „pozitivne” kampanje o dobrom stranama pristojbe na privatno umnožavanje;
17. smatra da potrošači moraju biti upoznati o visini pristojbi koje plaćaju, o njihovoj svrsi i uporabi; stoga zagovara Komisiju i države članice da u dogovoru s proizvođačima, uvoznicima, trgovcima na malo i udruženjima potrošača osiguraju da su ti podaci jasni i dostupni potrošačima;

18. zagovara države članice da usvoje transparentna pravila o izuzeću u profesionalne svrhe kako bi se osiguralo njihovo izuzimanje, također u praksi, od pristojbi na privatno umnožavanje u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije;
19. poziva države članice da osiguraju da se pristojbe na privatno umnožavanje nikada ne plaćaju kada se dotični nosači koriste u profesionalne svrhe te da se različiti sustavi za povrat uplaćenih pristojbi za profesionalne korisnike zamijene sa sustavima koji jamče da ti korisnici nisu obvezni platiti tu pristojbu;

Transparentnost u dodjeli sredstava

20. pozdravlja prijedlog Direktive o kolektivnom upravljanju autorskim pravima i srodnim pravima, koji su nedavno usvojili Parlament i Vijeće i kojim se poziva na veću transparentnost tijekova naplaćenih novčanih naknada, koje društva za kolektivno upravljanje dodjeljuju i isplaćuju nositeljima prava, osobito u vidu objave godišnjeg izvješća o transparentnosti, koje sadrži poseban dio o korištenju novčanih iznosa zaračunatih za društvene i kulturne potrebe;
21. zagovara države članice da osiguraju veću transparentnost u pogledu osiguravanja sredstava dobivenih od pristojbi na privatno umnožavanje;
22. zahtijeva od država članica da barem 25 % sredstava od pristojbi na privatno umnožavanje upotrijebi kao pomoć za kreativnost i umjetničke izvedbe i njihovo stvaranje;
23. poziva države članice da objave izvješća o tim sredstvima u otvorenom obliku s razumljivim podacima;
24. zagovara organizatore kulturnih manifestacija i umjetničkih izvedbi kojima se dodjeljuju sredstva od pristojbi na privatno umnožavanje da dodatnim oglašavanjem podignu razinu svijesti svoje ciljane publike o tim subvencijama;

Tehničke mjere zaštite

25. ukazuje na to da izuzeće za privatno umnožavanje građanima pruža pravo na slobodno umnožavanje njihovog glazbenog i audiovizualnog materijala s jednog multimedijiskog nosača ili materijala na drugi bez traženja dozvole od nositelja prava, ako je riječ o upotrebi u privatne svrhe;
26. naglašava da se posebno u vrijeme digitalizacije treba dopustiti upotreba tehničkih zaštitnih mjeru kojima se ponovno uspostavlja ravnotežu između slobode umnožavanja u sustavu privatnog umnožavanja i ekskluzivnih prava umnožavanja;
27. ističe da tehničkim mjerama zaštite ne bi smjelo sprečavati potrošače u umnožavanju, kao ni pravednu naknadu vlasnicima prava na osnovu privatnog umnožavanja;

Dozvole

28. primjećuje da se usprkos tome što u određenoj mjeri postoji pristup djelima na internetu i dalje preuzimaju i pohranjuju sadržaji s interneta te koristi privatno umnožavanje; smatra

da je stoga u internetskom okružju i dalje važan sustav pristojbi na privatno umnožavanje; međutim, ističe da bi, ako umnožavanje na nosačima ili uređajima djela zaštićenog autorskim pravom nije dopušteno, prednost uvijek trebali imati modeli izdavanja dozvola koji pogoduju svim vlasnicima prava;

29. stoga naglašava da bi se izuzeća u vezi s privatnim umnožavanjem trebala primjenjivati na određene usluge na internetu, uključujući određene usluge računalstva u oblaku;

Novi poslovni modeli u digitalnom okružju

30. od Komisije zahtijeva da procijeni učinak usluga računalstva u oblaku na režim privatnog umnožavanja jer te usluge daju mogućnost umnožavanja i pohrane za privatnu upotrebu, kako bi se odredilo treba li i ako treba kako evidentirati privatno umnožavanje zaštićenih djela u mehanizmima kompenzacije;

o

o o

31. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

REZULTAT KONAČNOG GLASOVANJA U ODBORU

Datum usvajanja	11.2.2014	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	15 5 3
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Raffaele Baldassarre, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Alexandra Thein, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, József Szájer, Axel Voss	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 187. st. 2.	Sylvie Guillaume, Jan Mulder, Jaroslav Paška	